

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 28. maijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2018/0196(COD)

6674/1/21
REV 1 ADD 3

FSTR 21
REGIO 36
FC 9
SOC 122
PECHE 75
CADREFIN 122
JAI 237
SAN 119
CODEC 295
PARLNAT 127

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai

- Padomes paskaidrojuma raksts
- pieņemts Padomē 2021. gada 27. maijā

I. IEVADS

1. Komisija 2018. gada 29. maijā pieņēma priekšlikumu Kopīgo noteikumu regulai (KNR) ¹. Sākotnējā KNR priekšlikumā bija paredzēti kopīgi noteikumi septiņiem dalītās pārvaldības fondiem: Kohēzijas fondam, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam, Eiropas Reģionālās attīstības fondam, Eiropas Sociālajam fondam Plus, Patvēruma un migrācijas fondam, Robežu pārvaldības un vīzu instrumentam un Iekšējās drošības fondam. Komisija 2020. gada 14. janvārī kopā ar priekšlikumu izveidot Taisnīgas pārkārtošanās fondu (TPF) ierosināja vairākus grozījumus KNR ², lai TPF pievienotu kā jaunu fondu KNR virsnoteikumos. Komisija 2020. gada 28. maijā, proti, pēc Covid-19 uzliesmojuma, un pārskatītās daudzgadu finanšu shēmas (2021–2027) un atveseļošanas pasākumu kopuma ietvaros ierosināja dažādus grozījumus kohēzijas politikas tiesību aktu kopumā (2021–2027), tostarp KNR ³.
2. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu par sākotnējo KNR priekšlikumu pieņēma 2018. gada 17. oktobrī ⁴ un atzinumu par grozītajiem priekšlikumiem – 2020. gada 10. jūnijā ⁵ un 2020. gada 18. septembrī ⁶.
3. Reģionu komiteja atzinumu par sākotnējo KNR priekšlikumu pieņēma 2018. gada 5. decembrī ⁷ un atzinumu par grozītajiem priekšlikumiem – 2020. gada 14. oktobrī ⁸.
4. Eiropas Revīzijas palāta atzinumu par KNR pieņēma 2018. gada 31. oktobrī ⁹.

¹ Dok. 9511/18 + ADD 1.

² Dok. 5259/20 + ADD1.

³ Dok. 8399/20 + ADD1.

⁴ OV C 62, 15.2.2019., 83. lpp.

⁵ OV C 311, 18.9.2020., 55. lpp.

⁶ OV C 429, 11.12.2020., 236. lpp.

⁷ OV C 86, 7.3.2019., 41. lpp.

⁸ OV C 440, 18.12.2020., 191. lpp.

⁹ OV C 17, 14.1.2019., 1. lpp.

5. Eiropas Parlaments nostāju par KNR pieņēma pirmajā lasījumā 2019. gada 27. marta plenārsēdē.
6. Strukturālu pasākumu darba grupa ierosināto KNR izskatīja vairākās sanāksmēs Bulgārijas, Austrijas, Rumānijas, Somijas, Horvātijas, Vācijas un Portugāles prezidentūru laikā.
7. Pastāvīgo pārstāvju komiteja dažādus daļējus pilnvarojumus sarunām par dažādām regulas daļām (KNR bloki) apstiprināja laikā no 2018. gada decembra līdz 2019. gada maijam ¹⁰. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2020. gada 22. jūlijā apstiprināja vēl vienu daļēju pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu par grozītajiem Komisijas priekšlikumiem KNR ¹¹. Turklāt 2020. gada 5. oktobrī Pastāvīgo pārstāvju komiteja daļējo sarunu pilnvarojumu atjaunināja, lai ņemtu vērā Eiropadomes secinājumus par daudzgadu finanšu shēmu (2021–2027) un atvēršanas pasākumu kopumu, kuri tika pieņemti Eiropadomes 2020. gada 17., 18., 19., 20. un 21. jūlija ārkārtas sanāksmē ¹².
8. Pamatojoties uz minētajiem pilnvarojumiem, prezidentvalstis Rumānija, Somija, Horvācija, Vācija un Portugāle risināja iestāžu sarunas, kas tika pabeigtas 2021. gada februārī.
9. Eiropas Parlamenta Reģionālās attīstības komiteja (*REGI*) 2021. gada 16. martā apstiprināja iestāžu sarunu iznākumu. *REGI* komitejas priekšsēdētājs 2021. gada 18. martā vērsās pie Padomes prezidentvalsts ar vēstuli, kurā norādīja, ka ieteiks plenārsēdē Parlamenta otrajā lasījumā pieņemt Padomes nostāju bez grozījumiem, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti.
10. Ņemot vērā minēto vienošanos un pēc juristu lingvistu veiktās pārskatīšanas, Padome nostāju pirmajā lasījumā pieņēma 2021. gada 27. maijā saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas noteikta LESD 294. pantā.

¹⁰ Dok. 11149/19 (KNR daļējo pilnvarojumu konsolidētā redakcija).

¹¹ Dok. 9428/20.

¹² Dok. 10879/20.

II. MĒRKIS (1. –9. pants)

11. Saskaņā arī ar LESD 174., 175., 177. un 322. pantu KNR ir virsregula dalītas pārvaldības fondu kopumam, kura mērķis ir palīdzēt dalībvalstīm stiprināt savu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, samazinot atšķirības starp dažādu reģionu attīstības līmeņiem un vismazāk attīstīto reģionu vai salu atpalicību. Pamatojoties uz LESD 177. pantu, tiek ieviesti kopīgi noteikumi, kas attiecas uz ERAF, ESF+, Kohēzijas fonda, TPF un EJZAF politikai specifiskajiem noteikumiem.
12. Turklāt, lai turpinātu attīstīt koordinētu un saskaņotu to Savienības fondu īstenošanu, kurus īsteno dalītā pārvaldībā, visiem fondiem, uz kuriem attiecas KNR, tiek noteikti uz LESD 322. pantu balstīti finanšu noteikumi, ar Padomes pirmā lasījuma nostāju skaidri norādot attiecīgo noteikumu piemērošanas jomu.
13. KNR atbalstīs šādus politikas mērķus:
 - a) konkurētspējīgāka un viedāka Eiropa, veicinot inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas un reģionālo IKT savienojamību;
 - b) zaļāka un noturīgāka Eiropa ar zemām oglekļa emisijām, kurā notiek pāreja uz bezoglekļa ekonomiku neto izteiksmē, veicinot taisnīgu pārkārtošanos uz tīru enerģiju, "zaļās" un "zilās" investīcijas, aprites ekonomika, klimata pārmaiņu seku mazināšana un pielāgošanās tām, risku novēršana un pārvaldība un ilgtspējīga mobilitāte pilsētās;
 - c) ciešāk savienota Eiropa, uzlabojot mobilitāti;
 - d) sociālāka un iekļaujošāka Eiropa, īstenojot Eiropas sociālo tiesību pīlāru;
 - e) iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot visu veidu teritoriju un vietējo iniciatīvu ilgtspējīgu un integrētu attīstību.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

a) Stratēģiskā pieeja un plānošana (7.–37. pants)

14. Katras dalībvalsts sagatavotais partnerības nolīgums būs kodolīgs un stratēģisks dokuments, pēc kura orientējas Komisijas un attiecīgās dalībvalsts sarunas par programmu izstrādi saskaņā ar ERAF, ESF+, Kohēzijas fondu, TPF un EJZAF.
15. Dalībvalstīm attiecīgajā teritoriālajā līmenī saskaņā ar savu institucionālo, tiesisko un finanšu sistēmu un dalībvalstu šim nolūkam izraudzītajām struktūrām vajadzētu būt atbildīgām par programmu sagatavošanu un īstenošanu. Īstenošanas laikā tās arī pienācīgi ņems vērā partnerības principu.
16. Ir pastiprināti horizontālie principi, arī ar mērķi nodrošināt finansējuma ilgtspēju, atbalstot ES klimata un vides mērķus, integrējot principus "nekaitēt" un "energoefektivitāte pirmajā vietā", kā arī stiprinot saikni ar nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem. Programmās tiks norādīts klimata ieguldījuma mērķis katrai dalībvalstij procentos no kopējā ERAF un Kohēzijas fonda piešķiruma.
17. Lai dalībvalstīm nodrošinātu pietiekamu elastību, kad tās īsteno dalītās pārvaldības piešķirumu, Padomes pirmā lasījuma nostājā ir dota iespēja konkrētus finansējuma apjomus pārvietot starp fondiem un starp dalīto pārvaldību un tieši un netieši pārvaldītiem instrumentiem. Turklāt katra dalībvalsts saskaņā ar konkrētiem regulā izklāstītajiem nosacījumiem varēs arī elastīgi dot ieguldījumu programmā *InvestEU*.
18. Lai nodrošinātu priekšnosacījumus, kas vajadzīgi rezultatīvai un efektīvai fondu piešķirtā Savienības atbalsta izmantošanai, tiks izveidots ierobežots veicinošo nosacījumu saraksts, kā arī īss un izsmeļošs objektīvu to novērtējuma kritēriju kopums un gan regulas pantos, gan regulas pielikumos tiks skaidri precizēti attiecīgie noteikumi.

19. Padomes pirmā lasījuma nostājā turpina piemērot pieeju, kas ir līdzīga pastāvošajiem mehānismiem, kuri laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam nodrošina saikni starp Savienības finansēšanas politiku un Savienības ekonomikas pārvaldību, un dod iespēju Komisijai attiecībā uz laikposmu no 2021. līdz 2027. gadam iesniegt Padomei priekšlikumu pilnīgi vai daļēji apturēt saistības vai maksājumus vienai vai vairākām attiecīgās dalībvalsts programmām, ja minētā dalībvalsts ekonomikas pārvaldības procesā nerīkojas efektīvi. No minēto mehānismu darbības jomas tiks izslēgtas ESF+ un *Interreg* programmas.
20. Lai vēl vairāk stiprinātu saikni starp kohēzijas politiku un Eiropas pusgadu, 2024. gadā dalībvalstis pirmo reizi veiks vidusposma pārskatu par katru programmu, ko atbalsta no ERAF, ESF+, Kohēzijas fonda un TPF. Pārskatīšanas mērķis, pamatojoties uz programmas darbības rezultātiem, ir nodrošināt, lai programmas tiktu pilnībā pielāgotas. Programmām, ko īsteno ar mērķi "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei", saglabā summu, kas atbilst 50 % no 2026. un 2027. gadam paredzētā ieguldījuma ("elastīguma summa") katrai programmai katrā dalībvalstī, un to galīgi piešķir programmai tikai tad, kad Komisija pēc vidusposma pārskata ir pieņēmusi lēmumu.
21. Likumdevēji ir arī nolēmuši pilnvarot Komisiju pieņemt pagaidu pasākumus, lai atvieglotu fondu izmantošanu, reaģējot uz ārkārtējiem vai neparastiem apstākļiem. Komisijai būs tiesiskais regulējums, kas vajadzīgs, lai pieņemtu šajos apstākļos vispiemērotākos pasākumus, vienlaikus saglabājot fondu mērķus.
22. Lai samazinātu administratīvo slogu, Padomes pirmā lasījuma nostājā ir dota iespēja īstenot tehnisko palīdzību, kura saistīta ar programmas īstenošanu pēc dalībvalsts iniciatīvas, izmantojot vienotu likmi, kas balstās uz programmas īstenošanas progresu. Tomēr, ja priekšroka tiek dota nepārtrauktībai pēc 2014.–2020. gada laikposma, Padomes nostājā ir paredzēta iespēja, ka dalībvalsts turpina saņemt atlīdzību par attiecināmajām izmaksām, kas saņēmējam ir faktiski radušās un ir samaksātas, īstenojot tehniskās palīdzības darbības.

b) Uzraudzība, izvērtēšana, komunikācija un redzamība (38.–50. pants)

23. Lai pārbaudītu programmu sniegumu, dalībvalstis izveidos uzraudzības komitejas, kuru sastāvā tiks iekļauti attiecīgo partneru pārstāvji. Attiecībā uz ERAF, ESF+ un Kohēzijas fondu gada īstenošanas ziņojumus aizstās ar ikgadējā snieguma pārskatiem, kuru pamatā būs jaunākā informācija un dati par programmas īstenošanu, ko dalībvalsts darījusi pieejamus.
24. Programmas iestādes, saņēmēji un ieinteresētās personas dalībvalstīs joprojām būs atbildīgi par to, ka tiek veidota izpratne par Savienības finansējuma sasniegumiem, un attiecīgi informēs sabiedrību. Padomes pirmā lasījuma nostājā pārredzamības, komunikācijas un redzamības pasākumi tiek uzskatīti par būtiskiem elementiem, lai Savienības rīcību uz vietas padarītu pamanāmu.

c) Finansiāls atbalsts no fondiem (51.–68. pants)

25. Padomes nostāja palīdz vienkāršot fondu izmantošanu un samazināt kļūdīšanās risku. Šim mērķim ir noteikti gan Savienības maksājuma veidi dalībvalstīm, gan tā atbalsta veidi, kuru dalībvalstis sniedz saņēmējiem. Vadošās iestādes varēs piešķirt dotācijas, izmantojot finansējuma veidu, kas nav saistīts ar izmaksām. Attiecībā uz dotācijām, ko piešķir saņēmējiem, ir paredzēts, ka dalībvalstis arvien vairāk izmantos vienkāršoto izmaksu iespējas.
26. Lai nodrošinātu juridisko skaidrību, Padomes pirmā lasījuma nostājā ir precizēts attiecināmības periods izdevumiem vai izmaksām, kas saistīti ar darbībām, kuras saskaņā ar šo regulu atbalsta no fondiem, un ir ierobežots atbalsts pabeigtām darbībām.

d) Pārvaldība un kontrole (69.–85. pants)

27. Padomes pirmā lasījuma nostājā dalībvalstīm ir dota iespēja pēc savas iniciatīvas noteikt koordinācijas struktūru, kas sadarbosies ar Komisiju un sniegs tai informāciju, un koordinēs programmas iestāžu darbības minētajā dalībvalstī.
28. Padomes pirmā lasījuma nostāja nodrošina arī, lai efektīva un lietderīga fondu īstenošana un ar to saistītās administratīvās izmaksas un slogs būtu pienācīgā līdzsvarā, pateicoties pārvaldības verifikāciju un revīziju precīzākam biežumam, darbības jomai un tvērumam. Šajā ziņā Padomes nostāja garantē, ka pārvaldības pārbaudes būs samērīgas ar iepriekš novērtētajiem riskiem un revīzijas būs samērīgas ar riska pakāpi attiecībā pret Savienības budžetu.

e) Finanšu pārvaldība un finanšu shēma (86.–112. pants)

29. Padomes pirmā lasījuma nostājā ir ierosināts samērīgu pasākumu kopums, kas jāīsteno dalībvalstu un Komisijas līmenī, lai aizsargātu Savienības finanšu intereses un budžetu.
30. Lai sekmētu LESD mērķu sasniegšanu saistībā ar ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, ar mērķi "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" tiks atbalstīti visi reģioni, saskaņā ar šo mērķim piešķirot līdzekļus no ERAF un ESF+ uz sadales principa pamata, kurš galvenokārt ir balstīts uz iekšzemes kopproduktu (IKP) uz vienu iedzīvotāju. Dalībvalstis, kurās nacionālais kopienākums (NKI) uz vienu iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no Savienības vidējā rādītāja, saskaņā ar to pašu mērķi gūs arī labumu no Kohēzijas fonda.
31. Mērķim "Eiropas teritoriālā sadarbība" (*Interreg*) paredzētos resursus dalībvalstīm piešķirs, pamatojoties uz īpašu sadales metodiku, kurā jo īpaši ņemts vērā iedzīvotāju blīvums pierobežas teritorijās.
32. Komisija noteiks katrai dalībvalstij pieejamo piešķirumu sadalījumu pa gadiem attiecībā uz ERAF, ESF+, Kohēzijas fondu un TPF saskaņā ar mērķi "Investīcijas nodarbinātībai un izaugsmei" un atbalsttiesīgo reģionu sarakstu, kā arī piešķirumus mērķim "Eiropas teritoriālā sadarbība" (*Interreg*).

33. Padomes pirmā lasījuma nostājā attiecīgajā gadījumā ir arī noteiktas kohēzijas politikas jomas līdzfinansējuma maksimālā likme katrai reģionu kategorijai, lai nodrošinātu, ka līdzfinansējuma princips tiek ievērots, pienācīgā līmenī izmantojot valsts publiskā vai privātā sektora atbalstu.

f) Citi noteikumi (112.–119. pants)

34. Lai nodrošinātu atbalsta sniegšanas nepārtrauktību attiecīgajā politikas jomā, Padomes pirmā lasījuma nostājā ir paredzēti pārejas perioda noteikumi starp laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam un laikposmu no 2021. līdz 2027. gadam.

IV. NOBEIGUMS

35. Padomes pirmā lasījuma nostājā ir atspoguļots kompromiss, kas ar Komisijas atbalstu ir panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās.
36. Padome uzskata, ka tās pirmā lasījuma nostājas tekstā ir panākts līdzsvars, kas atbilst visiem Kopīgo noteikumu regulas mērķiem.
-